

RB-0104

Second Year B. A. Examination

April / May – 2010

Hindi Compulsory

Time : Hours]

[Total Marks : 70

सूचना :

(9)

नीचे दर्शाविए निशानीवाणी विगतो उत्तरवही पर अवश्य कभवी. Fillup strictly the details of signs on your answer book.	Seat No. :
Name of the Examination :	<input type="text"/>
<input type="text" value="S.Y. B.A"/>	<input type="text"/>
Name of the Subject :	<input type="text"/>
<input type="text" value="HINDI COMPULSORY"/>	<input type="text"/>
Subject Code No. : <input type="text" value="0"/> <input type="text" value="1"/> <input type="text" value="0"/> <input type="text" value="4"/>	Section No. (1, 2,.....) : <input type="text" value="NIL"/>
Student's Signature	

(२) दाहिनी ओर प्रश्नों के अंक दर्शाए गए हैं ।

१ निर्मला एक समस्या प्रधान उपन्यास है । इस कथन को सोदाहरण १२
समझाइए ।

अथवा

१ “अपने परिवार के विनाश का कारण मुंशी तोताराम ही है ।” इस कथन की १२
तर्क संगत व्याख्या कीजिए ।

२ “मन्तु भंडारी ने आधुनिक स्त्री को घर की चहारदीवारों से निकालकर १२
कर्मक्षेत्र में लाकर खडा किया है ।” अकेली कहानी के आधार पर इस कथन
की समीक्षा कीजिए ।

अथवा

२ “भोलाराम का जीव में व्यक्त भ्रष्टाचार के व्यापक रूप पर प्रकाश डालते १२
हुए उसमें निहित व्यंग्य को स्पष्ट कीजिए ।”

३ (अ) टिप्पणियाँ लिखिए : ८

(१) निर्मला की संवाद योजना

अथवा

(१) बाबू उदयभानुलाल

(२) ममता कहानी का सार

अथवा

(२) वापसी शीर्षक का औचित्य

(आ) ससन्दर्भ व्याख्या कीजिए :

८

(१) पर यह कौन जानता था कि सारी लीला विधि के हाथों रची जा रही है । जीवन रंगशाला का वह निर्दय सूत्रधार किसी अगम्य गुप्त स्थान पर बैठा हुआ अपनी जटिल क्रूर क्रीडा दिखा रहा है ।

अथवा

(१) आह ! हँ नहीं जानता था कि दाने के नीचे जाल है, यह मातृ-स्नेह केवल मेरे निर्वासन की भूमिका है ।

(२) गहरे पानी में पैठने से ही मोती मिलता है ।

अथवा

(२) जब मैं आया तो वह बहुत रोती थी । मां कहती थी मेरी उमर सोलह साल की है । तुम बोलते हो सत्रह बरस दो महिने की है ।

४ शब्द की परिभाषा देते हुए उसके भेदों की चर्चा कीजिए ।

१५

अथवा

४ संज्ञा किसे कहते हैं ? उसके भेदों पर प्रकाश डालिए ।

१५

५ (अ) निम्न लिखित अंग्रेजी अथवा गुजराती परिच्छेद का हिन्दी में अनुवाद कीजिए ।

१०

There would be hardly any country like India in the world, where the medium of instruction is foreign language. English was accepted as a medium of higher education in the Indian universities as a result of political slavery. But after the freedom of the nation this unnatural situation can not be accepted any longer. Leaders like Mahatma Gandhi raised their voice against the medium of foreign language, since the revolution of freedom. Today almost all the academicians and philosophies emphasize that now it is totally an out dated thought to continue any foreign language as a medium of instruction.

अथवा

(અ) સત્યથી ભિન્ન કોઈ પરમેશ્વર હોય એવું મેં નથી અનુભવ્યું. સત્યમય થવાને સારું અહિંસા એજ એક માર્ગ છે. એમ આ પ્રકરણોને પાને પાને ન દેખાયું હોય તો આ પ્રયત્ન વ્યર્થ સમજું છું. પ્રયત્ન વ્યર્થ, હો, પણ વચન વ્યર્થ નથી. મારી અહિંસા સાચી તોયે કાચી છે. અપર્ણા છે. તેથી મારી સત્યની ઝાંખી હજારો સૂરજના તેજનું પૂરું માપ ન મળી શકે, એવા સૂરજના એક કિરણ માત્રના દર્શનરૂપ જ છે, એનું સંપૂર્ણ દર્શનપૂર્ણ અહિંસા વિના અશક્ય છે એટલું તો હું આજ લગીના પ્રયોગોના અંતે કહી શકું છું. આવા વ્યાપક સત્યનારાયણના પ્રત્યક્ષ દર્શન સારું જીવમાત્ર પ્રત્યે આત્મવત્ પ્રેમની આવશ્યકતા છે, અને તે કરવાને ઈચ્છાનાર મનુષ્ય જીવનના એક પણ ક્ષેત્રની બહાર નથી રહી શકતા.

(આ) નિમ્નાંકિત વાક્યોં કો શુદ્ધ કરકે લિખિણ :

૫

- (૧) આપકા દર્શન ઢુર્લભ હૈં ।
- (૨) ડસકી ઑંખ સે ઑંસૂ બહ રહા હૈં ।
- (૩) જિન્દગી કી મૂલ્ય પહચાનો ।
- (૪) યે કામ મૈં નહીં કર સકતી ।
- (૫) પોંચ હજાર કા ટિકટ બીક ગયા ।